

STADSCURATORIUM AMSTERDAM
Aanvraag / Advies
2024

Titel: Beyond the nuclear family

Aanvrager: Mirthe Berentsen

Datum adviesaanvraag: 8 april 2024

Datum advies (in te vullen door SCA): 15 april 2024

Advies over: pre-advies voor AFK

Locatie: Heel Nederland, begin- en eindpunt is Amsterdam

STADS
CURA
TORI
UM
X
X
X

Samenvatting projectomschrijving:

In de zomer van 2025 wil kunstenaar en schrijver Mirthe Berendsen een huifkartocht door Nederland organiseren, met Amsterdam als begin- en eindpunt. Als een rondtrekkende, fictieve demonstratie van collectiviteit trekt ze met paard en wagen door de randen van Nederland. Van de Brakke Grond in Amsterdam, naar het Centraal Museum in Utrecht, richting Dat Bolwerck in Zutphen, en van Museum MORE in kasteel Ruurlo tot het Resort in Groningen en weer terug naar de Balie in Amsterdam.

In deze nomadische tocht weeft ze, als een mycologisch netwerk verschillende museums, instellingen, verhalen, schrijvers, kunstenaars, kunstwerken, performances en lezingen aan elkaar. Dit in navolging van de legendarische huifkartocht die de feministische actiegroep Dolle Mina in 1972 organiseerde en waarin zij drie weken door Nederland trokken om, met name in de 'provincie', te spreken over feminisme, gezinsstructuren, legalisering van abortus, en vele andere onderwerpen die vandaag de dag minstens zo actueel zijn.

Mirthe Berendsen heeft de afgelopen jaren uitgebreid aandacht besteedt aan het moederschap en ouderschap binnen de kunsten. Met dit project vestigt ze de aandacht op het gezin en het systeem van de 'nuclear family'. Ze bevraagt deze structuur door zowel een historische als hedendaagse insteek en wil het idee van het gezin oprekken. Ze rekt ook de kunst zelf op, door niet zozeer in een discipline of vorm te denken, maar het geheel (dus de tocht an sich, de mensen die zich er aan verbinden, de bezoeken / stops bij kunstinstellingen op de route) te beschouwen als één groot gesamtkunstwerk.

Er gaat een reisgezelschap mee van o.a. betrokken kunstenaars en curatoren op de wagen (zoals in het verleden reisgezellen werden beschouwd als onderdeel van een gezin) en er lopen gesprekken om werk te tonen van o.a. Candice Breitz, Jesse Darling, Sara Sejin van der Heide, Caroline Walker, Tala Madani, Ei Karawa, Christine Sun Kim, Katja Mater en Kaveri Mayra.

Amsterdam is de thuisbasis van de kunstenaar, en vormt zowel het vertrek- als eindpunt. De Brakke Grond heeft een langdurige samenwerking met de kunstenaar, en ook het Stedelijk Museum is betrokken.

Beoordeling

Mirthe Berendsen toont met dit voorstel een interessant vervolg op haar recente projecten (artikelen, podcasts, symposia) rondom moederschap, ouderschap en kunstenaarschap. Dit is een actuele discussie die steeds meer lijkt te resoneren op allerlei plekken. Door het vorm te geven als een gesamtkunstwerk bestaande uit een rondreizende huifkar, is er nu ook een sterke beeldende component. Dat dit een herhaling, of nieuwe variant is, van een eerdere huifkartocht uitgevoerd door Dolle Mina's in de jaren '70, maakt het ook historisch interessant; een aantal van de kwesties waar deze feministen zich voor hebben ingezet, moeten ook in 2025 nog altijd - of wederom - bevochten worden.

De genoemde partners zowel binnen- als buiten Amsterdam zijn relevante plekken voor hedendaagse en moderne kunst. Ook de genoemde kunstenaars hebben een relevante staat van dienst en verwantschap met het thema.

Het Stadscuratorium Amsterdam zet zich in voor kunst in de publieke ruimte in Amsterdam, en bekijkt het voorstel vanuit dit perspectief. SCA vindt het belangrijk dat kunst in de publieke ruimte zich ontwikkelt, en dat er in de stad ook ruimte is voor niet-reguliere vormen (anders dan bijvoorbeeld een permanente sculptuur).

Dit plan betreft een hybride gesamtkunstwerk, dat verschillende vormen en disciplines doorkruist en overstijgt. Hoewel er kunstinstellingen verbonden zijn die kunst binnen tentoonstellen, heeft dit voorstel een duidelijke aanwezigheid in de publieke ruimte. De huifkar met paard, die vanuit Amsterdam vertrekt en na een tocht van meerdere weken weer terugkeert zal een beeld opleveren dat zowel geïnteresseerd publiek als toevallige passanten in het oog zal springen, onder andere door de traagheid van de beweging, maar ook door wat er op en rond de huifkar zelf te zien is. Daar is nu nog geen schets van, maar het eerdere werk van de kunstenaar alsmede de genoemde namen van externe kunstenaars geeft het SCA vertrouwen.

Wat nog verder uitgewerkt kan worden in het plan, is waar de huifkar in Amsterdam gaat stilstaan en interacteert met bezoekers en de omgeving. Het zou gepast zijn om dat niet alleen van culturele instellingen als partners te laten afhangen, maar ook van de publieke omgeving in bredere zin (de gebouwde omgeving, het gebruik van de omgeving, de samenstelling van bewoners). Er zijn allerlei plekken in de stad te bedenken – juist ook buiten het centrum waar de genoemde culturele instellingen zich bevinden – die relevant zijn voor dit project. Wellicht is hier een link te maken met bestaande kunstwerken van de collectie buitenkunst in Amsterdam. Een ander punt dat nog verder uitgewerkt dient te worden is hoe het werk van de genoemde kunstenaars getoond gaat worden in beeldende en performatieve zin; uit de begroting wordt duidelijk dat Katja Mater de huifkar deels zal ontwerpen, maar bij de ander genoemde kunstenaars is dat nog niet zo helder.

Ondanks deze punten is SCA positief over dit voorstel. Het actuele onderwerp, het langere onderzoek van de kunstenaar, de betrokken partners en de experimentele vorm doen SCA ervan overtuigen dat dit een relevant kunstproject is in en rond de publieke ruimte..

ADVIES

In te vullen door SCA

Resumé/conclusie

SCA adviseert positief over dit voorstel, vanwege het actuele onderwerp, het langere onderzoek van de kunstenaar, de betrokken partners en de experimentele vorm. Zij adviseert de aanwezigheid van de huifkar in het publieke domein in de stad nog verder te specificeren, alsmede de aanwezigheid van de genoemde kunstenaars (en hun werk) in beeldende en performatieve zin, maar heeft vertrouwen in dit voorstel.

Disclaimer SCA

Hoewel aan alle beschikbaar gestelde informatie en SCA advisering de grootst mogelijke aandacht en zorg is besteed, kunnen er geen rechten aan dit advies worden ontleend.